

K1 – En ritning för ökad säkerhet på arbetsplatsen

Projektet har utarbetat en säkerhetsritning med tillhörande arbetssätt som uppmärksammar moment på ritningen som kan innebära en säkerhetsrisk under produktionen. Processen med K1:an ska vara att stora risker bortprojekteras, går inte det ska de minimeras. Alla upptäckta risker hanteras innan det blir bygghandling.

Bakgrund

Arbetsmiljö och säkerhet är ett fokusområde som alla byggföretag tar på stort allvar och det finns ett gemensamt branschintresse för att förbättra detta på våra byggarbetsplatser. Ett byggprojekt är en farlig arbetsplats men riskerna kan minimeras genom en väl utförd projektering, arbetsberedning, utbildning och en god kommunikation. Alla byggprojekt vill uppnå bra arbetsmiljö och minskade olyckor på arbetsplatsen.

SBUF-projektet 12589 med rubriken "K1- En ritning för ökad säkerhet på arbetsplatsen" är ett tidigare projekt för att öka säkerheten inom arbetsmiljö för yrkes- och tjänstemän som jobbar i produktionen. Vi nådde målet att ta fram en säkerhetsritning och förslag på arbetssätt där man redan på ritningen upptäcker arbetsmiljörisiker som kan innebära ett säkerhetsproblem under produktionen för platsbyggd konstruktion. Projektgruppen har fått förfrågningar om en fortsättning att ta fram underlag för K1:or som är anpassade för prefabindustri och ombyggnad. Arbetsmiljöenheten samt inköp kan då hänvisa till dessa redan vid inköpsavtalet av till exempel prefabstommar från flera olika leverantörer och länder.

Syfte

Syftet med projektet var att öka säkerheten inom arbetsmiljö samt minska arbetsskador för yrkes- och tjänstemän som jobbar i produktionen. Målet är använda och utveckla framtagna säkerhetsritning som identifierar arbetsmiljörisiker och tillhörande arbetssätt. Säkerhetsritningen uppmärksammar arbetsmoment som kan innebära arbetsmiljörisiker under produktionen. Genom att utveckla säkerhetsritningen och tillhörande arbetssätt tror vi också att vi kan få sekundäreffekten att lösningar som inte är säkra kan projekteras bort.

Genomförande

Projektet har genomförts med stöd från SBUF och Sveriges Byggindustrier och med medverkan av Skanska, PEAB, NCC,

Bild 1. K1-rapport finns att ladda ner från SBUF:s webbplats och även hos Sveriges Byggindustrier.

Veidekke och A-betong. Det behövs en rutin för hur K1:an ska implementeras och genomföras. Det krävs en grundläggande kunskap i arbetsmiljö och de risker som ska föras in på handlingarna. Vi har i denna rapport bifogat hjälpmedel för att kunna utföra en K1:a. Det är med K1 handlingar från några projekt som underlag samt Checklistor, Ritningar, Rutin för genomförandet.

Slutsats

Säkerhetsprojektering är helt nytt. De flesta är bekväma med Arbetsmiljöverkets checklista för projektering och de hjälpmedel som finns – men ovana med kontakten med produktionen. Projektörerna är osäkra i den nya rollen, då de inte har tillräcklig kunskap om de olyckor som kan inträffa i produktionen. De känner sig osäkra för hur de ska kunna hjälpa till att undvika arbetsmiljöolyckorna. Bas-P måste driva arbetsmiljöfrågorna mer och ta initiativ för säkerhetsprojektering. Produktionspersonalen däremot är

mycket duktiga på att identifiera eventuella olycksrisker. Det krävs ett nära samarbete mellan personer från arbetsmiljö, skyddsombud, projektörer och produktion, vilket inte finns helt naturligt idag. Projektörerna bör utbildas i att säkerhetsprojektera, dock känner många ändå en osäkerhet i själva mötet med produktion. När man väl har kommit överens och projekterat handlingarna blir det mycket bra. Produktionen är nöjda och projektören har fått upp förståelsen över vad produktionen önskar som stöd och hjälp under byggskedet eller i planeringsskedet. Det krävs ett antal projekt för att få detta att fungera i verkligheten.

Enligt studien är de viktigaste förutsättningarna som bör beaktas för att lyckas med arbetsmiljö och säkerhet.

- Diskutera arbetsmiljöfrågorna i tidigt skede
- Engagerade och välutbildade projektörer
- Välutbildad produktionsledning
- Väl genomförd riskanalys i projektet
- Kommunikation mellan projektörer och produktionspersonalen

7. K1 Checklista

Checklistan ska användas som ett hjälpmedel för projektörer inför överlämning till produktion. Checklistan används normalt i liggande format, se bilagorna.

Projekt	Utfört av	Projektnummer	Datum
			
AKTUELLT EJ AKTUELLT	KOMMENTAR	HÄN- VISNING	
ALLMÄNNA FÖRESKRIFTER			
Ordnings- och skyddsregler			
Andra projektspecifika regler			
Ledningssystem			
Byggsystem			
SÄKRA ARBETSMETODER			
Arbete i slutet utrymme			
Arbete i vatten och hantering av länsvalten			
Arbete på höjd			
Arbetsmaskiner och fordon			
Arbetsutrustning			
Avfall och restprodukter			
Brandskyddsarbete			
Buller och vibrationer			
Byggnadsställningar			
El i mark och luft			
Ensamarbete			
Fordonshantering på arbetsplatsen			
Fukthantering			
Förorenade områden och schaktmassor			
Högskonstruktions			
Inomhusmiljö			
Kemiska produkter - farliga ämnen			
Lösshållning och sprängarbete			
Luftföroreningar - regler och kontroller			
Lyftoperationer			

AKTUELLT EJ AKTUELLT	KOMMENTAR	HÄN- VISNING
		
	Passerande fordonstrafik	
	Rivning	
	Schaktningsarbete	
	Temporära konstruktioner	
	Transport av farligt gods	
	Truckar	
	Trycksatta anordningar	
ARBETSBEREDNINGAR		
	Arbetsberedningar behövs för svåra och riskfyllda moment?	
STORLEK OCH TYNGD		
	Används byggdelar som väger mer än 25kg och hanteras av en person, eller 50kg på två personer?	AFS 1998:1 § 9, 46-46
	Används skivor som är större än 0,9*3m?	AFS 1998:1 § 9
	Används murstenar som väger mer än 3kg?	AFS 1998:1 § 9
	Används murblock som väger mer än 10 kg?	AFS 1998:1 § 9
	Har ni projekterat lätta byggelement med större längd än 4 m och normal väningshöjd?	AFS 1999:3 §56
	Har ni projekterat någon av dessa tunga element, prefabricerad -betong, -stål, -trä, formar?	AFS 1999:3 §14,11
STOMME		
	Ska genomtrampningskydd projekterats i bjälklag och tak?	AFS 1999:3 §59-60 ,91 AFS 1981:14§6
	Finns tillräckliga toleranser mellan byggelement (enl AMA)?	Projektera in toleranser så att inpassning och fastsättning av material/element kan ske smidigt och säkert
	Har ni projekterat konstruktioner där heta arbeten förekommer i närheten av lättantändligt material?	AFS 1999:3 §32 AFS 1992:09
	Kan lämplig maskinell utrustning/metoder användas vid bilning och håltagning?	AFS 1998:1 §9
	Skall infästningar för tillfälliga nedstörningskydd projekteras ex skyddsräcken, skyddsnet?	AFS 1999:3 §57-58, 93-100 AFS1981:14
	Behöver förankringspunkter för fallskyddsutrustning projekteras för byggskedet?	AFS 1999:3 §7-59 AFS 1981:14 § 6

Bild 2. Checklistan finns i rapporten, bara att använda direkt!

Ytterligare information

Kontaktpersoner:

Camilla Lidgren, Skanska Sverige AB, tel: 010-4483111,
e-post: camilla.lidgren@skanska.se

Niklas Holm, Erlandsson Bygg, tel: 0767-238812,
e-post: niklas.holm@erlandssonbygg.se

Litteratur:

- *K1 – En ritning för ökad säkerhet på arbetsplatsen, fortsättning* (av Niklas Holm, Camilla Lidgren, 95 sidor) kan laddas ner från www.sbuf.se under projekt 12765.
- *K1 – En ritning för ökad säkerhet på arbetsplatsen* (av Niklas Holm, Carlos Montecinos, Camilla Lidgren) kan laddas ner från www.sbuf.se under projekt 12589
- *Säkra lyft i den industrialiserade byggprocessen* (av Lars Eriksson) kan laddas ner från www.sbuf.se under projekt 12305

Internet:

www.av.se/webbstat/

www.av.se/lagochratt/afs/afs1999_03.aspx

www.av.se/dokument/publikationer/adi/adi_583.pdf